Олег Проців

Нарис з історії компартійних полювань на Прикарпатті

Осмолодівські ліси (теперішній Рожнятівський р-н) давно славились дичиною. Ще наприкінці XIX століття граф Пауль Пальфій фон Ердьодь у безлюдних горах, недалеко від Осмолоди орендував для полювання близько десяти тисяч гектарів лісових угідь. У 1933 році в цих мисливських угіддях англійським лордом впольовано оленя, роги якого вагою 7,5 кілограми потягнули на рекорд Галичини. Моральний кодекс тогочасної «стріляючої» європейської еліти викладено у стрічках фон Візенталя:

По тім пізнати справжнього ловця,
Що в звірі почита її Творця,
Знає, на що як полювати,
Коли стріляти, а коли плекати.

У Осмолоду на полювання приїзджали навіть з Індії. Зокрема у 1936 році махараджа оф Кох добув оленя на шістнадцять відростків.[1]

З приходом Радянської влади полювання біля Осмолоди полюбляла компартійна еліта, а саме Микола Підгорний, Олексій Кириченко – члени політбюро ЦК КПРС, Петро Шелест – Перший секретар ЦК КПУ. Останній лише за один приїзд відстріляв двох ведмедів.[2]

Полюбляли полювання і військові. У середньовіччі шліфували свою майстерність на полюванні, бо для влучного пострілу на полюванні і на війні потрібна тверда рука. Сучасний військовий бачить свого противника через потужні приціли танків, літаків, ракет, але рудименти військових традицій давніх вояків залишились і до нашого часу.

Власне одну бувальщину про полювання військової еліти за радянських часів цікаво буде почути з перших уст його організатора – Антона

---

[1] Z Karpat//Łowiec – 1933. – № 20. – s.236

[2] «Вічнозахоплююча дика дорога» графа Пальфія [електронний ресурс]. – Режим доступу: www.umoloda.kiev.ua/regions/72/183/0/26570/

Йосиповича Островського. А.Й. Островський – відомий на Прикарпатті організатор мисливської справи, який багато років пропрацював в Осмолодському лісокомбінаті на посаді заступника директора по лісовому господарству. Його послугами неодноразово користувалась обласна, республіканська та союзна компартійна і військова еліта для організації полювання на Прикарпатті.

Історія полювання, записана мною зі слів А.Й. Островського, починалась як «Мисливські усмішки» Остапа Вишні, а закінчувалась, як бондіана. Так, у серпні 1974 року Перший секретар Івано-Франківського обкому партії В.Ф. Добрик порекомендував на полювання начальника генерального штабу Радянської армії – генерала армії Віктора Георгійовича Куликова. Вибір організатора цього полювання одразу впав на А.Й. Островського, який у той час мирно підвищував кваліфікацію на вищих лісових курсах у Москві і нічого про таку високу честь не знав. Яке ж було його здивування, коли серед пари зайшов директор курсів і викликав його до себе в кабінет. Там вже чекав полковник генерального штабу Радянської армії і наказав, що Островський терміново повинен прибути на місце роботи на Прикарпаття. На збори відводилась лише 15 хвилин, так як спеціально для нього на летовищі затримується літак із пасажирами. Заперечення, що курси потрібно закінчити, залишились без уваги. Більше того, на протязі декількох хвилин було виписано посвідчення про закінчення курсів та проставлені всі відмінні оцінки.

Полковник вів себе так, що А.Й. Островський мав підстави думати про те, що його хочуть заарештувати. Почав у пам’яті перебирати, кому який розказав анекдот про існуючу політичну систему. Ситуація нагніталась все більше, так як біля літака полковник з генерального штабу пояснив, що в Івано-Франківську його зустрінуть, і не відходив від трапу поки той не злетів. У літаку тривога не покидала Островського: він був переконаний, що за ним стежать перебрані у цивільне кадебісти.

По приземленню в Івано-Франківську до А. Островського відразу підійшов начальник Івано-Франківського гарнізону – полковник Трофіменко, який впізнав його відразу з поміж усіх пасажирів. Жодної розмови між ними не відбулось, зустріч відбулась на німо, що підсилювало страхи Островського про його неминучий візит до Івано-Франківського обласного чи Рожнятівського районного КДБ. І лише коли проїхали в Рожнятові будинок КДБ, стало спокійніше дихати. Про те мета повернення на Прикарпаття залишалася все ще таємницею. Здивування А. Островського викликала поїздка з начальником гарнізону через село Небилів, де він бачив, що сотні солдат ремонтують дороги, малюють селянам паркани, і переносять гній від дороги позаду хат. І лише, приїхавши на дачу Центрального комітету Комуністичної партії в урочище Підлюте, Островському повідомляють, що він буде керівником полювання. А тим часом на компартійній дачі кипіла робота: через ріку Лімницю перекинули спеціальний понтонний перехід і зводили будувати капітальний міст, так як попередній знесло водою. Для налагодження радіо зв'язку, де планувалось полювання, споруджувались нашвидкоруч вишки. Нарешті минув страх перед КДБ. А. Островського представили охороні, так як на дачу пропусків не видавали а охороні потрібно було знати його в лице.

Поступив наказ – організувати полювання на завтра і на кабана. Таких стислих термінів на його віку ще не було. Крім того, А. Островський не був обізнаний із ситуацією на роботі, так як тривалий час перебував у Москві на курсах. Обміркувавши ситуацію, А. Островський вирішив провести полювання в урочищі «Бабське» Сливківського лісництва. А треба ще сказати, що ліцензію на право полювання А. Островському ніхто не показував, але ця обставина керівника полювання хвилювала найменше. Та це була не єдина проблема. Попробуй швидко позбирати єгерів та лісників, які на місці не сидять. До ночі йому все ж вдалось позбирати найкращих місцевих єгерів та лісників. Попередньо пішли в ліс, щоб намітити номери для мисливців з лісником Йосипом Богославцем, і зробили насічки на

деревах, біля яких яких повинні стояти поважні мисливці. Військовими була виділена машина, щоб позвозити в ліс всіх лісників (біля 30 осіб). Звісно, що до організації такого полювання були задіяні і інші воєнні служби, які «допомагали» А. Островському проводити полювання.

Першою організацією полювання зацікавилась топографічна служба Прикарпатського воєнного округу. Для складання відповідних топографічних карт району полювання прилетів спеціальний літак, який проводив аерозйомку місцевості. Керівник служби вимагав, щоб Островський на воєнній карті чітко визначив місце номеру, де буде стояти головний мисливець «А». Слід сказати, що прізвище генерала армії Куликова не озвучувалось. Це була все ще військова таємниця. Позначивши на карті номер головного мисливця «А», Антін Островський відзначив, що позаду головного мисливця будуть стояти інші військові, які добудуть кабана у випадку, якщо «перший мисливець» не поцілить. Топографіст, не розібравшись, що мисливців та генерала Куликова буде розділяти гора, звинуватив організатора полювання, що може статись нещасний випадок. Зрештою воєнного переконали, що таке розташування номерів не буде складати небезпеки, бо їх буде розділяти гора. Другим «помічником» А.Островського став полковник особливого відділу Прикарпатського воєнного округу, який заставив його подати список осіб, яких планувалось залучити до полювання. Надранок полковник повідомив, що з тридцяти осіб громадян Библіва, Богославця та декількох інших слід вилучити як неблагонадійних. Не подіяло вмовляння, що ці «неблагонадійні» - найдосвідченіші мисливці. Довелось розпорядження полковника виконувати. Щоб не розчаровувати «неблагонадійних», А. Островський, повідомивши їм, що буде інше полювання в сусідньому лісництві, і відправив їх туди. На місці залишились тільки «благонадійні». Але у неблагонадійних забрали собак для організації полювання.

А ввечері настав час «Х». Нарешті у Підлютому представлено А. Островського всім генералам, і лише тут його проінформували, що головний

мисливець – це генерал армії Куликов. Генерал захотів поспілкуватися з А. Островським. Першим питанням Куликова було – чи організатор п’є горілку, на що Антін Йосипович відповів що п’є, бо який же мисливець не п’є горілку. Випили. Наїдків було стільки і таких, що А. Островський ще і не бачив. Тоді почали вибирати час полювання. Але у організатора полювання не все було готове, то й наполягав він, щоб почати пізніше, о 9 годині ранку. Куликов заперечив: «Ну який же мисливець йде на полювання о 9 годині?» Переконливим аргументом став відлік часу за Грінвічем, бо якщо у Карпатах 9 година, то у Москві – сьома. Будучи у гарному настрої, генерал запросив Островського зіграти у більярд, але той відмовився, так як було ще багато організаційних справ. В. Куликов потрактував це по-своєму:«Боїшся?» А організатора чекала неспокійна нічка: до ранку довелось звозити лісників та єгерів у ліс на місце полювання. А. Островський вирішив брати велику загінку, яка повинна була проходити через хребет, так як снігу не було і важко було прослідкувати місцезнаходження кабанів. Мобільного зв’язку теж не було, тому домовились, що сигналом для початку нагінки буде помах білим простирадлом на дрючку. З приємністю А. Островський відзначав, що серед генералів любителів поправити око перед полюванням не було: на сніданок горілку не пили.

Цікавий конфуз стався під час доїзду на місце полювання. На всіх перехрестях стояли військові регулювальники. Автомашини генералів виїхали першими і не знали, де потрібно завернути. Тому, щоб виправити ситуацію і скерувати на потрібну дорогу поважну делегацію, потрібно було обігнати кортеж. Але водій-солдат з машини А. Островського навідріз відмовлявся обганяти, так як це суперечило воєнній субординації. Але все ж чи не вперше у Радянській Армії солдат змушений був обігнати генерала.

Виставляти мисливців на номери доручили самому заступнику генерального директора «Прикарпатлісу» - Юрію Зацісі. Нарешті почалось полювання, під час якого поранили великого кабана. Тварина впала, а потім зірвалась і побігла. Куликов та ад’ютант стріляли навздогін, але не поцілили.

Нічого не змогли зробити і нагоничі: вони хоч і були «благонадійні», але їм не дозволялось на такому полювання мати із собою зброю. Генерал Куликов, не дочекавшись, поки знайдуть кабана, поїхав по службових справах у Львів. До ночі лісова охорона шукала кабана, але його і слід простиг. А зі Львова дзвонять і допитуються, де той кабан. Довелось піти на обман: доповіли, що кабана дострелили, тушу оббілують та на наступний день відвезуть м'ясо для виготовлення ковбаси, шкіру виправлять і передадуть до Москви головному мисливцю. На тому кінці чути: «Ура! Вітання генералу Куликову!», але сам Куликов вимагав доставити тушу кабана негайно. Місцеві відмовлялись, казали, що звір – далеко в лісі, що його єгері обробляють і так швидко принести не зможуть. В азарті військові хочуть знати координати кабана і збираються вислати туди десантників, щоб доставити бажаний трофей. Можна собі тільки уявити, як почувались обкомівці, бо таки випросили, щоб не присилали гвинтокрил з десантниками. Нарешті погодились на ковбасі та шкірі добутого кабана, які передадуть головному мисливцю.

Постало питання – добути кабана, при чому великого, тобто, як бачив Куликов. Нарешті мисливствознавець лісгоспу Анатолій Киселенко добув великого кабана, з якого зробили ковбасу разом з виправленою шкірою передавали генералу Куликову. Варто сказати, що він був вдячний за організоване полювання та смачну ковбасу.

Проців О.Р. Лови для Куликова /Олег Проців// Галичина.-2012. – № 60(4616) 20 квітня. – С. 7.